

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. IV. Si obex fuerit negativus, sufficit attritio, sin verò positivus, opùs
est contritione vel confessione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

valent, quàm unica. Quamvis ergo non requiratur illa æqualitas inter meritum de congruo & ejus effectum, quæ requiritur inter meritum condignum & ejus præmium; tamen congruitas potest esse major & minor respectu unius vel plurium gratiarum; sicut est major inæqualitas inter lineam unius palmi cum alijs duabus sex palmorum, quàm eum una solùm.

44. Attritio dicitur à Diastillone concurrere ad effectum Sacramenti per modum dispositionis, non meriti.

Hinc n. 263. docet non adeo malè, attritionem concurrere ad effectum Sacramenti, non per modum meriti, sed per modum dispositionis, quæ, ut talis, non est causa efficiens, sed pertinet tum ad genus causæ materialis, quatenus subjectum cum illa est dispositum; tum ad genus causæ formalis, quatenus tanquàm forma informans subjectum illud reddit capax ad illam ulteriorem formam: hæc autem forma potest esse sive multiplex, sive intensior cum una & eadem dispositione, dummodò multiplicetur, vel alio modo augeatur virtus ex parte causarum efficientium: sic quippe una & eadem diaphaneitas aëris aut vitri non minùs bene disponit ad recipiendum duplex lumen vel magis intensum à duobus agentibus, quàm unicum, aut minùs intensum ab uno agente.

Porro non requiri attritionem ad effectum gratiæ Sacramentalis quatenus meritoria est, sed quatenus est retractatio peccatorum sive aversio à peccatis, probat idem Auctor; quia ratio meriti congrui potest reperiri in alijs operibus, in eleëmolyña v. g. aut operibus orationis, jejunijs, fidei, spei &c. & tamen ea opera quantumvis meritoria, non sufficerent ad recipiendum effectum gratiæ Sacramenti; & longè minoris meriti attritio sufficeret.

45. Attritio dici potest nõ disponere præcisè quatenus est retractatio peccatorum.

Equidem responderi posset, attritionem non disponere quatenus præcisè est retractatio peccatorum sive aversio à peccatis (siquidem etiam per attritionem naturalem peccator avertitur à peccato & retractat peccatum, quæ tamen non disponit) sed quatenus est talis aversio, scilicet supernaturalis & meritoria de congruo; cui merito, & non alteri cuilibet, Deus ex liberalitate sua voluit correspondere tale determinatum præmium unum vel plura, majus vel minus, pro varietate & multitudine Sacramentorum, ad quæ suscipienda disponit: disponit (inquam) non per modum applicationis ad subjectum, verum instar conditionis necessariæ ad productionem & receptionem effectus. Patet in physicis: sic enim diaphaneitas aëris vel vitri non servit ad Solis applicationem, sed ad luminis productionem & receptionem.

Ex quo consecrarium est, Baptismum reviviscentem producere effectum juxta dispositionem, quam tunc invenit, & non secundum eam, quæ erat tempore, quo applicabatur.

Sequitur quæstio 4. qualis dispositio requiratur, ut Sacramentum Baptismi reviviscent, an sola attritio sufficiat, an verò interdum necessaria sit contritio, aut Sacramentum Penitentia? Pro resolutione

Nota duplicem à Doctoribus assignari obicem Sacramenti; unum positivum (ut vocant) qui est peccatum mortale, quod committitur in ipsa susceptione Baptismi, vel certè post Baptismum acceptum: alterum verò negativum, qui est sola non dispositio, sive carentia dispositionis ad effectum Baptismi requisitæ sine novo peccato mortali. Hoc prænotato Dico:

Obex sacramentum alius est positivus alius negativus

CONCLUSIO IV.

Si obex fuerit negativus, sufficit attritio; sin verò positivus, opus est contritione vel confessione.

PRima pars est communis contra Vasq. disp. 160. cap. 2. in principio. Ratio: quia Baptismus (ut probavimus conclus. 2.) reviviscit ad omnem effectum, quem habuisset, si à principio legitime fuisset susceptus; ergo ad primam gratiam justificantem; ergo cum sola attritione: aliàs enim nunquàm se solo primam gratiam conferret, cum tamen primò collatus aliquando eam efficiat.

46. Quæsi, si obex fuerit negativus, sufficit attritio.

Reponit Vasq. n. 22. Neque Augustinus, neque ullus antiquus Scholasticus id docuit neque asseruit, eodem modo operari Baptismum præteritum cum attritione, sicut præsentem; sed solùm incipere prodesse & valere ad remissionem peccatorum recedente fictione peccati, cum qua receptus fuit, per veram contritionem aut confessionem. Et verò cum hæc res auctoritate magis quàm ratione nitatur, non est (inquit) in ea quidquam pro arbitratu asserendum, quod ab antiquis Patribus & Doctoribus assertum non est.

Sed contra: Augustinus & antiqui Scholastici (ut ipse fatetur n. 11.) loquuntur de fictione, quæ fuit peccatum indignæ receptionis Sacramenti; non verò de ea, quæ fuit solùm ex defectu doloris necessarij, sine culpa tamen ob ignorantiam: nam (inquit

(inquit num. 22.) supponere videntur ut quid impossibile moraliter, Catechumenum baptizari, nisi aut cum sufficiente dolore, aut certe non sine culpa, cum nullus sit adultus, qui prius non instruat de necessarijs ad Baptismum. Cur igitur de casu illo ita raro, eo modo philosophabimur?

Respondeo: quia S. August. agnoscit æqualem virtutem in Baptismo indignè suscepto, & dignè, lib. 6. contra Donatistas c. 5. *Quia illud (Baptisma) & in homine iusto, & in homine iniusto semper sanctum est, quod neque equitate alicuius augetur, nec alicuius iniquitate minuitur.* Et alioquin is, qui post Baptismum cum obice negativo susceptum non peccasset, nequaquam justificari posset, nisi per contritionem, sicut in Lege veteri; immò peioris esset conditionis, quam is, qui post Baptismum plura peccata commisisset, hic enim per attritionem cum Sacramento Pœnitentiæ (cujus alter est incapax) posset justificari.

Porro non meminit S. Doctor præsentis casus, non quia moraliter impossibilis (nam contingere potest quempiam bonâ fide existimare se attritum supernaturaliter, cum solum habeat attritionem naturalem) sed quia rarior est in ijs, qui in vera Ecclesia baptizantur; & agebat Aug. de illis, qui voluntariè suscipiebant Baptismum in hæresi vel schismate, de quibus non erat dubium, quin peccarent mortaliter, seclusâ ignorantia, quæ minime præsumebatur.

Pro sententia Vasq. citat Dicastillo tract. 2. disp. 2. num. 191. Scotum 4. dist. 4. q. 5. propositione 3. sed falsò; nam (ut supra ostendi) Doctor illâ quæstione nihil asserit, sed disputativè solum proponit plures sententias. Deinde loquitur potissimum cum D. Aug. de fictione sive obice positivo.

Denique contrarium videtur indicare num. 7. ibi: *Et tunc illa propositio: peccatum mortale post Baptismum non deletur, nisi per pœnitentiam; debet intelligi de peccato commisso post Baptismum, vel omnimò inbærente; sic scilicet quod de ipso nec fuerit contritio nec attritio in Baptismo, nec post Baptismum.* Igitur si post Baptismum fuerit attritio de peccato ante Baptismum commisso, delebitur per Sacramentum Baptismi ex mente Scoti, quæ est prima pars conclusionis.

Venio ad secundam: & quidem sufficientiam Contritionis vel Confessionis omnes unanimiter concedunt; quid enim aliud requiri posset? At verò necessitatem negat Paludanus 4. dist. 4. q. 5. n. 24. ubi probabile existimat, sufficere attritionem: quod etiam docet Sylvester V. Baptismus 4. circa finem; Suarius disput. 28.

sect. 5. post 2. conclus. & alij, quos sequitur Dicastillo supra n. 199.

Probatur ergo Primò auctoritate Divi Augustini in quo lego veracem Confessionem, Correctionem, Reconciliationem, Catholicam pacem, vinculum Charitatis, nullam Pœnitentiam ut comprehendit Contritionem & Attritionem. Aug. secuti sunt Scotus, D. Thom. & alij veteres Scholastici. Cumque hæc res (ut statim diximus ex Vasq.) auctoritate magis, quam ratione nitatur, iudicio nullatenus recedendum à communi doctrina propter particularem opinionem aliquorum Recentiorum nullâ auctoritate SS. Patrum fundatam.

Probatur Secundò ex ratione: peccatum in susceptione Baptismi, vel post Baptismum commissum, est subiectum clavibus Ecclesiæ; ergo per se & directè remitti debet per Sacramentum Pœnitentiæ, vel certè per Contritionem, quæ includit votum Sacramenti.

Consentiunt Adversarij. Quid ergo? Baptismus (inquiunt) reviviscens delere illud potest per accidens & indirectè.

Fundantur Primò: quia Sacramentum Pœnitentiæ cum sola attritione remittit peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt.

Secundò: Eucharistia secundum probabilem sententiam, quam superiùs amplexi sumus, per accidens, vel meliùs, secundariò confert primam gratiam, quando quis accedit inculpabiliter cum sola attritione.

Tertiò: Sacramentum Pœnitentiæ indirectè delet peccata commissa ante Baptismum: ergo similiter Sacramentum Baptismi, utique principaliter institutum ad conferendam primam gratiam, licet directè & per se non remittat nisi peccata ipsi præcedentia; per accidens equidem & indirectè poterit delere consequentia & concomitantia, salvâ semper obligatione eâ subijciendi clavibus Ecclesiæ, habitâ oportunitate & accedente præcepto confessionis.

Incipio à fine; & gratis admissò antecedente, nego consequentiam. Disparitatem do, quòd quando Pœnitentia indirectè delet peccata commissa ante Baptismum; adfit aliud Sacramentum, videlicet ipse Baptismus; per quem directè eadem remittuntur: porro in reviviscentia Baptismi per solam attritionem, nullum habemus Sacramentum, per quod illa peccata post Baptismum commissa per se expellantur. Quemadmodum ergo sola Pœnitentia nequit indirectè remittere peccata antecedentia Baptismo; sic neque solus Baptismus peccata subsequentia.

Ad secundum respondeo Primò: saltem

Dicastillo

Sed probatur conclusio ex D. Augustino.

Quem se sequuntur Scotus, D. Thom. & alij.

Probatur secundò ex ratione.

50.

Non satis fit ab Adversarijs per indirectam & accidentalem deletionem.

51.

Responsio ad istorum fundamenta.

S

EX

47. Augustinus agnoscit æqualem virtutem in Baptismo indignè suscepto, & dignè.

48. Pro sententia opposita male citatur Scotus.

49. Necessitate contritionis vel confessionis in obice positivo varij Paludanus, Sylvester, Suarius.

ex praecepto, ut Sacramenta vivorum conferant suum effectum, requiritur contritio.

Secundò: passim à Doctõribus admittitur, Extremam Unctionem secundariò caulare primam gratiam, juxta illud Jacobi 5. v. 15. *Et si in peccatis sit, remittentur ei:* ergo peccatum habituale non est obex comparatione Eucharistiæ, in quantum præcisè est Sacramentum vivorum.

53. Esto (replicat aliquis Adversariorum) ergo minùs erit obex respectu Baptismi. Concedo totum, si tamen est tale peccatum, pro quo auferendo Sacramentum est institutum. Ostendar itaque quicumque ille est, Baptismum esse institutum vel saltem secundariò in remissionem peccati concomitantis vel subsequentis ipsum, & jungo dexteram.

Non ostenditur baptismum esse institutum, ne quidem secundariò, in remissionem peccati subsequentis vel concomitantis.

Hinc quia Extrema Unctio, cæteraque Sacramenta vivorum non sunt ordinata nisi ad salutem sive primam, sive secundam, hominum baptizatorum, invalidè suscipiuntur à non baptizatis; & quamvis validè susciperentur, si Deo ita placuisset, non dubito tamen quin inutiliter (ut patet in homine non baptizato recipiente validè Sacramentum Eucharistiæ) propter obicem peccati antecedentis Baptismum, pro quo remittendo solus institutus est Baptismus; qui etiam propterèd invalidè confertur homini baptizato, quia solùm ordinatus pro salute hominum non baptizatorum.

Igitur licet gratia ejus quandoque per accidens conferatur homini jam baptizato, non tamen remittet nisi peccata antecedentia, quæ cum non possint deleri, nisi simul remittantur concomitantia & subsequenta, opus est tali casu ad reviviscen-
tiam Baptismi contritione vel confessione.

54. Sacramentum Pœnitentiæ est institutum ad remittenda peccata in confessione inclusa; Trident.

Supereft primum fundamentum, quod facillè destruitur ex dictis. Etenim Sacramentum Pœnitentiæ institutum est à Deo ad remittenda omnia peccata tam in confessione recensita, quam quæ confessione inclusa esse intelliguntur. Tridentinum sess. 14. cap. 5. ibi: *Ex institutione Sacramenti Pœnitentiæ universa Ecclesia semper intellexit, institutum etiam esse à Domino integram peccatorum confessionem.* Et infra explicans illam integritatem, sic inquit: *Constat enim nihil aliud in Ecclesia à penitentibus exigi, quam ut, postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientia sua sinu omnes & latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum & Deum suum mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in universum, eadem confessione*

inclusa esse intelliguntur. Igitur ex institutione divina etiam absolvuntur; quidni per se & directè? Quæ & absolventur directè: 55.

Si inferas: Ergo non manet obligatio illa peccata confitendi, quando memoriæ occurrerint. Invenirentur fortasse, qui totum concederent: ego autem ne in tantæ consequentiæ recedam à communi praxi totius Ecclesiæ,

Respondeo negando consequentiam. Quis enim ignorat peccata per se & directè remitti per contritionem, cum obligatione tamen confitendi? Potuit ergo, & de factò voluit Christus (ut probat communis Ecclesiæ sensus & traditio) quòd omnia peccata, quæ memoriæ occurrunt sive directè, sive indirectè remissa per contritionem, confessionem, aut aliud Sacramentum, semel in confessione explicantur. Jam autem ubi institutio Baptismi pro peccatis post Baptismum commissis? Quare diligenter, & cum inveneris, ne recedas ab ea.

Manet tamen obligatio illa confitendi.

De cætero, ratio congruentiæ unius institutionis, & non alterius, esse potest, quia aliàs vix unquam in magnis peccatoribus fieret remissio peccatorum per Sacramentum Pœnitentiæ sine perfecta contritione; cum ordinariè aliquorum obli-
vificentur, & nequeat unum peccatum remitti sine alio; adeoque Sacramentum neutiquam serviret ad sublevandum difficultatem perfectæ contritionis, & jure merito confessio impossibilis diceretur, & carnificina conscientiarum appellaretur.

56. Ratio congruentiæ diversæ institutionis.

Quando ergo causa aliqua non potest habere effectum suum primarium, nisi antecedenter, concomitanter vel consequenter aliud quidpiam operetur, censetur secundariò accepisse vim illud operandi. Hæc autem non procedunt in Sacramento Baptismi; quippe hic institutus est principaliter in remissionem peccati originalis, & consequenter peccatorum actualium ante Baptismum commissorum, cum impium sit secundùm Aug. à Deo dimidiam sperare veniam; quem effectum habere potest, imò regulariter habet, licet non causet remissionem mortalium post Baptismum perpetratorum, quandoquidem casus fictionis voluntariæ rarissimus sit, & hæc peccata possint tolli vel per contritionem; quæ generaliter ordinata est in remedium omnium peccatorum; vel sanè per Sacramentum Pœnitentiæ, specialiter pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis à Christo Domino nostro institutum.

Trident.

Trident. sess. 14. can. 1.

Ex quo confirmatur, quod antea dixi, etiam peccata confessione inclusa, per se, quam.

quamvis secundario, spectare ad Sacramentum confessionis; sed peccata post Baptismum commissa ad Sacramentum Baptismi, cum neque ex Scriptura, neque ex Concilijs aut SS. Patribus id ulatenus colligatur. Gratis igitur remissio istorum peccatorum tribuitur Baptismo reviviscenti, quæ nullo profus casu adscribi potest Baptismo primo collato.

Adde nullum Sacramentum habere vim ad remittenda peccata futura; sunt quippe Sacramenta ex sua institutione sanctificationes & mundationes præsentis, utique medicinæ vulnerum præcedentium curativæ, & contra sequentia præservativæ; atque adeo remissionis debitorum præsentium, neutiquam futurorum.

57. Nullum Sacramentum habet vim ad remittenda peccata futura.

Non remittuntur ex parte Dei peccata, antequam committantur.

Profecto etiam ex parte Dei non remittuntur peccata, antequam committantur; nec pro ipsis applicatur à Christo solutio. An forte putas, quod homo, qui hodie baptizatur, acquirat jus ut peccata ejus crastina die perpetranda per illius Baptismi gratiam deleantur? Absit: neque enim qui lucratur indulgentias hodiernæ die, obtinet remissionem poenæ pro peccatis futuris, etsi fractus indulgentiæ iam impediatur; sed solum pro ijs, quæ jam commisit, & pro quibus applicatur nunc pretium ex thesauro Ecclesiæ; nam solvere nunc pro futuris, esset quasi dare impunitatem & licentiam peccandi in futurum.

58. Confessio valida & informis (postquam commissæ sunt nova peccata) non reviviscit per solam attritionem generalem.

Præterea: si quis post confessionem validam & informem (esto talis detur & reviviscat) committeret nova peccata; existimas quod per solam attritionem generalem revivisceret ista confessio, & simul indirectè remitteret peccata post commissâ ante eorundem confessionem, aut de illis contritionem? Id existimare est conjecturare; non oportet autem ob meram conjecturam, contra sensum communem, adscribere, Sacramentis novos effectus.

Et quamvis illum effectum concederemus Poenitentiae, utpote quæ aliquo casu directè illa peccata remittit, scilicet quando debite subjiciuntur clavibus Ecclesiæ; adhuc tamen meritò negaretur Baptismo, utpote cujus directâ vis nunquam se circa hujusmodi peccata exerit. Quare si credimus D. Aug. & sequimur ducem rationis, dicendum planè arbitror, peccatum subsequens esse obicem seu impedimentum, quod minus Sacramentum Baptismi habeat directum effectum circa peccata præcedentia.

59. Hactenus de reviviscencia Baptismi: sed numquid eadem est ratio & doctrina de alijs Sacramentis? Certum in primis est apud omnes, Poenitentiam non reviviscere

ex hypothesi, quod hoc Sacramentum nunquam detur validum & informe. An autem valor informis, quem aliqui asserunt, convincat ejus reviviscenciam, constabit ex dicendis.

Poenitentia non reviviscit, postquam quod non detur valida & informis.

A plerisque etiam excipitur Eucharistia, tum quia saepe iterabilis est ex sua institutione, etiam eodem die, nisi obstaret prohibitio Ecclesiæ; tum quia sequeretur eum, qui toto tempore vitæ sacrilegè communicasset, semel in fine debite communicando, vel alias legitime se disponendo, repente fieri sanctissimum ex opere operato, quod ex se incredibile apparet, & obviat communi sensui fidelium; qui frustrari se existimant gratiâ, si sumant in malo statu.

A plerisque etiam negatur reviviscencia Eucharistia.

Ad hoc tamen posset responderi cum nostro Poncio Sum. Theol. disp. 41. n. 92. solum reviviscere ultimam communionem, id est, Eucharistiam sacrilegè susceptam non conferre gratiam, nisi auferatur obex antequam iterum sit sumenda. Sicut si Matrimonium vel Extrema Unctio revivisceret; equidem manens in malo statu quousque mortuâ conjuge duxerit secundam, aut ob novum periculum mortis rursus inungatur, non reciperet gratiam prioris Sacramenti, sed solum secundi Matrimonij, aut secundæ Extremæ Unctionis.

60. Fundamentum tamen illorum respondetur Poncio.

Verumtamen & hoc simile cui relevatum est? Profecto vel omnes confessiones validæ & informes reviviscunt, vel nulla: ergo similiter dicendum de Eucharistia; nam sanctitas Sacramenti, quam aliqui ex Aug. allegant pro ratione, in omnibus habet locum, quocumque tempore obex tollatur.

Vel omnes Eucharistia reviviscunt, vel nullas.

Quod attinet reliqua Sacramenta, vel sunt omnino interabilia, ut Confirmatio & Ordo, vel saltem pro aliquo tempore, ut Extrema Unctio durante eodem periculo mortis, & Matrimonium quamdiu uterque conjux vivit; & ideo aliquibus videtur magis necessaria eorum reviviscencia, nè qui semel indignè aut sine sufficienti dispositione (subinde etiam inculpabiliter) ea suscepisset, in perpetuum vel pro certo tempore careat gratiâ valde utili; immò quodammodo necessariâ ad finem proprium uniuscujusque obtinendum.

61. Sacramenta omnino, vel saltem pro aliquo tempore interabilia, videntur aliquibus magis necessario debere reviviscere.

Et si objicias: Sacramenta non causant, nisi quod significant; sed Sacramenta non significant illum effectum ut futurum, sed ut præsentem; ergo non causant illum postea, ablato obice:

62. Objectioni in contrarium.

Respondet Lugo disp. 9. n. 109. sicut Baptismus, quia est institutus per modum regenerationis, colligitur ab August. habere illam vim causandi ablato obice, atque

Respondet Lugo.

ad id institutus esse ad id significandum; sic de alijs Sacramentis ex peculiari eorum sine colligitur instituta esse ad operandum etiam ablato obice, & per consequens ad id significandum, licet id non evidenter, sed probabiliter ex eorum institutione colligatur.

Equidem his non obstantibus, ita se habet de reviviscentiâ definita sententia voluntatis Dei.

CONCLUSIO V.

Habere effectum gratiæ, recedente fictione seu obice, soli convenit Baptismo, non autem alijs Sacramentis.

63. **E**st communior DD. Gab. Majoris, Soti & aliorum, quos citat Covarr. in cap. Alma p. 1. §. 4. n. 13. & quamvis D. Thom. in Summa, Scotus & alij antiquiores Theologi hoc non dicant expressè, tamen quia de solo Baptismo explicant, quomodo recedente fictione habeat effectum, circa alia verò Sacramenta de hoc nihil dicunt, videntur ut certum supponere, quòd alia Sacramenta non habeant hoc privilegium. Consimiliter Divus Augustinus locis supra citatis, ubi Baptismo tribuit hunc effectum, nunquam alijs Sacramentis eum adscribit.

D. Thom. Scotus & alij antiquiores faciendo expressam mentionem reviviscentiæ Baptismi, & non aliorum Sacramentorum, videntur conclusionem supponere.

Fundamentum Conclusionis ex D. Augustino non faciente mentionem aliorum Sacramentorum.

64. Nec valet argumentum à paritate.

Non est etiam eadem ratio Baptismi &

Atque hinc sumitur fundamentum conclusionis; quippe non sunt fingendi effectus Sacramentorum absque fundamento in Scriptura vel traditione Patrum; quia Sacramenta sunt signa efficacia ad placitum instituentis, quod placitum non potest nobis aliter innotescere, quam per Scripturam vel Ecclesiæ traditionem: jam autem nihil habemus, unde constet alijs Sacramentis, præter Baptisimum, esse hoc privilegium concessum.

Porro argumentum à paritate rationis in positivis nullius est momenti, nisi ostendi possit privilegium, v. g. uni concessum, irrationabile esse, si non extendatur ad aliud, in quo militat eadem vel similis ratio; quod in præsentibus non habet locum; juxta enim voluntatem suam facit Deus tam in virtutibus cæli, quam in habitatoribus terræ: & non est qui resistat manui ejus, & dicat ei: Quare fecisti?

Omitto, quòd non sit eadem ratio Baptismi, & aliorum Sacramentorum; vel enim alia Sacramenta sunt instituta ad pri-

mam gratiam & remissionem peccatorum conferendam, ut Sacramentum Pœnitentiæ; vel augendam primam, ut cætera; vel denique ad conferenda auxilia quædam specialia ad finem cujusque Sacramenti. Pœnitentia repeti potest quoties homini placuerit; similiter Eucharistia est iterabilis: augmentum autem gratiæ, & auxilia actualia, quæ per Sacramenta initerabilia vel simpliciter vel pro aliquo statu solent conferri, alijs medijs possunt obtineri, ut orationibus, jejunijs, operibus misericordiæ & charitatis &c. De gratia baptismali quid dicam? Cùm sit directè remissiva peccati originalis, & actualium Baptisimum præcedentium, nequit haberi nisi per Baptisimum primò collatum aut ejus votum, vel certè per Baptisimum reviviscentem; quoniam hoc Sacramentum ablutè initerabile.

Dices Primò: Rationes omnes, ob quas Aug. Baptismo tribuit reviviscentiâ, etiam conveniunt alijs Sacramentis ab Eucharistia distinctis, ac præsertim ijs, quæ imprimunt characterem: inter quas hæ sunt præcipuæ, quòd Baptisma sit opus Christi ex se sanctum, sive vim sanctificandi habens, perpetuò in homine incorruptum perseverans ratione characteris & status, in quo hominem constituit, qui perpetuò immutabilis perseverat.

Respondeo, ista quidem asseri à D. Aug. non tamen adferri pro rationibus adæquatis, ob quas putet Baptisma reviviscere: nec ex istis libris contra Donatistas satis aptè colligi potest, quid eum moverit ad hoc asserendum, nisi quod lib. 1. cap. 10. dum facit comparationem inter Baptisimum & semen, & dicit neminem intare posse regnum Dei nisi renatus fuerit, videatur motus secundo nostro argumento supra conclus. 1. quod non habet locum in alijs Sacramentis; nimirum quòd nemo salvari possit nisi renatus ex aqua (ut autem quis renascatur ex aqua, debet per eam justificari) quæ est quasi quoddam semen, per quod Christus in Ecclesia & ex Ecclesia generat filios, adeoque oportuit vim sanctificandi in aqua non perire, sed permanere, donec ablato impedimento ad regenerationem concurreret.

Obijcies Secundò & principaliter: Trident. sess. 14. cap. 2. in fine, Sacramentum Pœnitentiæ comparat in necessitate Baptismo dicens: *Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptisimum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.* Et quamvis sit iterabile, non est tamen obligatio illud iterandi circa eadem peccata semel

aliorum Sacramentorum.

65. Obiectio prima ex D. August.

Responsio.

66. Obiectio secunda ex Tridentino.